

ПРАПАНОВА
ГОДА

ЦІ ЎСТАНУЦЬ
НА ЛЫЖЫ
КІРАҮНІКІ ДЗЯРЖАЙ

СТАР. 2

ТУТ
І ЦЯПЕР

СТАР. 5

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Г. ДАВЫДЗЬКА
ЎЗНАЧАЛІЦЬ
МІНКУЛЬТ?
ШТО ПАВІНЕН РАБІЦЬ
МІНІСТР КУЛЬТУРЫ

18.02-24.02.2009 г.

ЦІ СТАНУЦЬ ДВА “Ч” ДВУМА “П”

Да чаго прывядзе “раптоўнае” жаданне ўлад інтэгравацца ў асобныя еўрапейскія структуры.

НАРОДНАЯ ВОЛЯ

Падчас сваёй паездкі ў Малёю **Аляксандар Лукашэнка** заяўві: “Хачу падкрэсліць: няхай ніхто не думае, што я ў сваёй палітыцы кіруюся на мераам патрафіць Захаду. Я раблю толькі тое, што выгадна нашаму народу ці можа быць зайдзена выгадна яму”.

Зыходзячы з гэтай логіцы, нашаму народу толькі апошнім часам закарцела ў спешным парадку інтэгравацца ў асобныя вядучыя структуры ЕС і ўшчыльную наблізіца да еўрапейскай супольнасці.

Але этае жаданне беларускі народ, прычым дастаткова выразнае, як сцвярджаюць незалежныя сацыёлагі, выказвае па меншай меры апошнія сем гадоў...

Дык што здарылася з воляй народа? Таму што камусьці вельмі захацелася канвертаваць яе ў выратавальныя заходнія крэдыты падчас цяперашняга эканамічнага кризісу.

Чаму такая заява Лукашэнкі прагучала менавіта цяпер? Таму што Мінск наведала дастаткова прадстаўнічая дэлегацыя Парламенцкай Асамблей Савета Еўропы (ПАСЕ), якая вывучае, што называецца, на месцы магчымасць надання Беларусі статуса “спецыяльна запрошанага” ў ПАСЕ ўжо гэтым летам.

НЕМАГЧЫМЫ ГІБРЫД

Самае цікавае, што на гэты статус прэтэндуць як афіцыйная Палата прадстаўнікоў, так і беларуская апазіцыя.

Старшыня ПП Нацыянальнага сходу РБ **Уладзімір Андрэйчанка** лічыць, што яго арганізацыя ў адным кроку ад

Беларусь на мапе Еўропы пакуль выглядае, пэўна, не белай, а цёмнай плямай

прадстаўніцства ў ПАСЕ, і што “важным крокам быў адыход з боку Савета Еўропы ад негатыўных стэрэатыпаў”, што склаліся ў адносінах да нашай краіны”.

Старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі (АГП) **Анатоль Лябедзька** сказаў “Тут і цяпер”, што “негатыўных стэрэатыпаў” у нашай краіны хапае, таму СЕ і мяркуе пранаваць Беларусі прынцып двух “Ч”: “Два “Ч” – гэта “часткова” і “часова”. “Часова” азначае, што Еўропа будзе пільна сачыць за сітуацыяй з правамі чалавека ў нашай краіне перш чым адважыцца пранаваць нешта сапраўды сур'ёзнае і важкае. “Часткова” – плануеца, што ў ПАСЕ Беларусь будуць прадстаўляць і Палата прадстаўнікоў,

і Аб'яднаная дэмакратычная апазіцыя”.

Наша газета запыталася ў сп. Лябедзькі, ці пасыпалі АДС сп. Лукашэнку “неадэкатны спіс патрабаванняў да беларускіх улад”, які, па нядайнім публічным прызнанні апошняга, ляжыць у яго на стале, хоць накіроўваўся выключна чэшскім уладам (Чэхія цяпер старшынствуе ў ЕС). На што Лябедзька адказаў: “Наш лідэр заўсёды выстаўляў сябе самым інфармаваным чалавекам у краіне. Гэта з аднаго боку. З другога, гэта і няблага, што Лукашэнка ва ўласцівай яму манеры пазнаёміўся з нашым бачаннем будучага супрацоўніцтва Еўропы і Беларусі. Дрэнна іншае: ён не жадае бачыць у нас суб'екта перамоў. Мы як заўсёды замі-

наем “правільным” намерам усталёўваць гэтыя стасункі з ЕС і ПАСЕ”.

“ШМАТУЗРОЎНЕВАЕ” РАЗУМЕННЕ ПРАВОУ ЧАЛАВЕКА

На ўсякі выпадак нагадаем нашым чытачам, што Савет Еўропы з’яўляецца старэйшай міжурадавай арганізацыяй, створанай роўна 60 гадоў таму. Статья членам Савета Еўропы можа еўрапейская дзяржава, якая прызнае прынцып вяршэнства закону і гарантует захаванне правоу і асноўных свабод кожнага чалавека.

Заканчэнне на стар. 3

ЦІ АДГУКНУЦЦА ЛІДЭРЫ ДЗЯРЖАЎ НА ЗАПРАШЭННЕ ЛУКАШЭНКІ ПАУДЗЕЛЬНІЧАЦЬ З ІМ У ЛЫЖНАЙ ГОНЦЫ?

ВІКТАР ШАЛКЕВІЧ, БАРД І АКЦЁР:

**“У АДКАЗ НА ГЭТУЮ ІНІЦЫЯТЫВУ КАЛЕГІ-ПРЕЗІДЕНТЫ
ПАВІННЫ ВЫЛУЧЫЦЦ СВАЕ ПРАПАНОВЫ”.**

— Я думаю, што расійскі прэзідэнт Мядзведзеў павінен прапанаваць усім згуляць у шахматы, Назарбаеў — у нарды. Потым прэзідэнты Азербайджана і Арменіі — пасапернічыць у выпіўцы канякі, таму што і “Апшэрон”, і “Аарат” — добрыя дысылыны. Юшчанка можа прапанаваць сала з гарылкай. Тут можна доўга фантазіраваць наконт прапаноў. Варыятаў незлічонае мноства. Але лыжы — гэта ўжо банальна.

ВАСІЛЬ МАКАРЦОЎ, ПРАГРАМІСТ:

**“ГЭТА ЛЕПШЫ СРОДАК ДЛЯ ЗАХОДНІКАЎ ЗАБЫЦЦА НА
КРЫЗІС”.**

— Якая прывабная прапанова! Асабліва для лідэраў “вялікай вясэмёркі”. Што можа быць лепшым сродкам, чым хоць на дзянёк забыцца пра ўсялякія крызісы, рэцэсіі і абвалы?! Толькі пабегаць у кампаніі з Рыгоравічам па лагойскіх лясах. Пасля такой прабежкі і “чесных зносін” з бацькам любы крызіс павінен падацца драбязой.

**УЛАДЗІМІР ПАРФЯНОВІЧ, ПАЛІТЫК, ШМАТКРАТНЫ АЛІМ-
ПІЙСКІ ЧЭМПІЁН:**

“А ЧАМУ ТОЛЬКІ ЛЫЖЫ?”

— Ён крыху не мае рацыі. Яму падабаюцца лыжы, а мне канькі, некаму — дзюдо, а камусьці тэніс. Дык што? Кожны будзе кідаць пальчатку па тым відзе, які яму падабаецца? Гэта непрыгожа. Як і непрыгожа прыезджаць на фініш аднаму пры тым, што астніх на дыстанцыі прытрымліваюць.

Можна выклікаць на спаборніцтва каго хочаш. Тут трэба крыху свае амбіцыі аблежаваць.

ПАВАЛ СЕВЯРЫНЕЦ, ПАЛІТЫК:

“ІДЭЯ ДОБРАЯ, АЛЕ ТОЛЬКІ ДЛЯ СУМЛЕННЫХ ГУЛЬЦОЎ”.

— Як ідэя гэта, канечнэ, цікава. І ў мяне, напрыклад, няма ніякіх пярэчанняў, калі кіраўнік дзяржавы займаецца спартам. Але ва ўсёй Еўропе прывыкі спаборнічаць сумленна. Калі ж браць сам способ, праз які Аляксандар Лукашэнка дагэтуль застасацца прэзідэнтам, то пра сумленную гульню размаўляць не выпадае. Тому, думаю, заходнія лідэры такій прапановы не прымуць. Аж да таго часу, пакуль не будзе ў нас сумленных выбараў, сумленнай гульні, сумленнага спаборніцтва.

ЯЎГЕНІЯ МАЦКО, НАСТАЙНІЦА:

“КАБ ЯГОНЫЯ СЯБРЫ АДГУКНУЛІСЯ, ГЭТА БЫЛО Б ШОУ!”

— Калі б ягоныя сябры і калегі адгукнуліся, такія, як Кастра, Ахмадзінежад і Кім Чэн Ір, гэта было б топ-навіной на ўвесе месяц. Уявіце гэту кампанію на лыжах! Ды яшчэ хто каго перагоніць! Ніякія сатырыкі-гумарысты лепшага шоу не прыдумаюць. Але ж не збяруцца яны разам...

СТАНІСЛАЎ ШУШКЕВІЧ, ПАЛІТЫК:

**“А ЧЫМ ЯШЧЭ АКРАМЯ ЛЫЖАЎ ЁН МОЖА ВЫЛУЧЫЦЦА
СЯРОД ЗАМЕЖНЫХ КАЛЕГ?”**

— Я хацеў, каб ён быў добрым палітыкам сярод прэзідэнтаў. А быць лепшым лыжнікам сярод прэзідэнтаў альбо лепшым гі-неколагам сярод філосафаў — гэта значна лягчэй. Вось ён і знаходзіць менавіта такое поле для тлумачэння сваіх магчымасцяў. Некалі адзін з беларускіх паэтав вельмі добра апісваў яго любоў

да лыжаў. Напэўна, гэта адзінае, што ў Аляксандра Рыгоравіча па-людску атрымліваецца. Што да стану дзяржавы ці правоў чалавека, то тут пахваліцца яму няма чым.

ЮРЫ ХАШЧАВАЦКІ, КІНАРЭЖЫСЁР:

“ШКАДА, ШТО Ў ЧАВЕСА НЯМА ЛЫЖАЎ”.

— Я думаю, што ніхто не зрэагуе на яго выклік. Можа, адгукнүўся б Чавес, але ў іх там снегу няма. Не думаю, што ён умеет стаяць на лыжах. Тая ж самая праблема ў Артэгі, ды і ў вядомага палесцінскага руху “Хамас” у поўным складзе. Для ўсіх прыхільнікаў Аляксандра Рыгоравіча гэта самагубны від спорту. А іншыя прэзідэнты не падтрымаюць гэту ідэю па той прычыне, што яны ведаюць — прэзідэнты цэнняцца не за беганіну на лыжах. Калі б такое адбывалася, то, на маю думку, прэзідэнтамі становіліся б чэмпіёны свету. Так, каштоўнасць кіраўнікоў краін складаецца не з таго, каб бегаць на лыжаролерах па цэнтры горада, перакрышы аўтамабільны рух, не ў тым, каб, як пацан, ганяць з раніцы да вечара на каньках і лыжах, а ў тым, каб умець стварыць грамадскую дамову, дзяячуючую якой нават у цяжкія часы людзі могуць і добра жыць, і даваць адукацыю сваім дзесяцям, і адпачываць, і кваліфікавана працаваць.

**З ВОДГУКАЎ ЧЫТАЧОЎ НА АПЫТАННЕ “ЦІ АТРЫМАЕ
ДЗЯРЖАВА НОВЫЯ ІДЭІ І РАШЭННІ АД НАШАЙ НАВУКІ
ПАДЧАС ЦЯПЕРАШНЯГА КРЫЗІСУ?”**

АЛЕСЬ:

“Умный человек (руководитель) окружает себя (подбирает в команду) толковыми и образованными сотрудниками и друзьями. Он реально оценивает свои силы, понимая при этом, что ни один человек не может физически все познать и во всем разобраться. Да этого и не требуется. Просто надо уметь слушать и анализировать, а главное — не переставать учиться, не останавливаться в развитии. У глупых и бездарей все по-другому. Они все знают и все умеют сами. Им не нужны ваши советы и рекомендации, да и вы рядом им тоже не нужны, ведь рядом с вами они если не умом, то кожей ощущают свою ущербность”

ЦІ СТАНУЦЬ ДВА “Ч” ДВУМА “П”

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1

Ужо не гаворачы аб правах дзесяткай і соцень тысяч чалавек. Цікавая дэталь: калі ўедлівя еўрапейцы запытацца ў старшыні Савета Рэспублікі Барыса Батуры, чаму ў беларускім парламенце няма ўвогуле прадстаўнікоў апазіцыі (дарэчы, такога няма ў ніводнай еўрапейскай краіне), той адказаў, “што гэта праблемы самой апазіцыі”...

Наша газета мінулае восенню ў не адным і не ў двух матэрыялах на шматлікіх канкрэтных і зафіксаваных фактах даказвала, што апазіцыя пазбавілася якога-ніякога прадстаўніцтва ў парламенце пераважна па віне ўлад.

І цяпер гэтыя ўлады збіраюцца атрымаць (і небеспадстаўна, па меркаванні шматлікіх незалежных аналітыкаў) статус “спецыяльна запрошанага” ў ПАСЕ, таму што... Чытайце вышэй: “прызнаюць прынцыпы вяршэнства закону і гарантуюць захаванне правоў і асноўных свобод кожнага чалавека”.

...У той жа час ваўкавыскія прадпрымальнікі **Мікалай Аўтуховіч, Юрый Лявонаў і Уладзімір Асіпенка** амаль два тыдні застаюцца пад арыштам у следчым ізаляторы на вуліцы Валадарскага ў Мінску, а ў іх кватэрах быццам бы знайшлі выбуховыя рэчывы і агністрэльную зброю. Гэтыя людзі, якія на працягу ўсіх апошніх гадоў актыўна адстайвалі свае права прадпрымальнікаў, цяпер, па “дзіўным збегу акалічнас-

цей”, падазраюцца ў падпалах і падрывах маёмыні дзяржаўных службоўцаў.

Пералічваць іншыя красамоўныя факты абыходжання “па-беларуску” з правамі чалавека – значыць, спісаць увесь цяперашні нумар газеты.

Лідэр зарэгістраванага ў Чэхіі аб'яднання “Малады фронт” **Зміцер Дашкевіч** лічыць, што кіраўнікі еўрапейскіх краін павінны вызначыцца з тым, што найбольш важна для Еўропы – каштоўнасці демакратыі і мараль альбо дыялог з Лукашэнкам.

Вядомы палітолаг **Раман Якаўлеўскі** зазначыў “**Тут і цяпер**”, што ў “аб'яднанай Еўропы ўвогуле няма адзінай палітыкі, як, напрыклад, у ЗША”: “Высокая службовая асона Еўрапарламента Яцк Пратасевіч нідаўна заявіў, што, маўляў, Беларусі трэба неадкладна працягнучы руку, каб яна не патрапіла ў абдымкі Расіі. Дык давайце тады вызначыцца, што важней: аўтарытарная альбо демакратызаваная Беларусь у складзе ПАСЕ? На пагрозу паглынання Расіяй Беларусі можна спісаць амаль усё. І што тады застанецца ў сухім астатку? Па вялікім рахунку, толькі намеры демакратызаваць беларуское грамадства”.

ПРАЙГРАЮЦЬ АБОДВА БАКІ

Па нашай інфармацыі, 12-13 сакавіка Беларусь павінна наведаць камісар Еўрапейскага Саюза па зневешнепалітычных пытаннях **Беніта Ферэра-Вальднер**, ад якой у значнай ступені будзе залежыць, ці

ўводзіць зноў адменену на пайгода санкцыі супраць часткі беларускіх чыноўнікоў, якім доўгі час быў забаронены ўезд у краіны ЕС. Прагноз тут адназначны – не ўядуць.

На прэсавай канферэнцыі ў Мінску дырэктар Цэнтра еўрапейскіх реформ **Чарльз Грант** заявіў: “Еўрасаюз не прыступіць да развіцця дыялога з Беларуссю, пакуль не пераканаеца ў тым, што лібералізацыя ў краіне мае доўгатэрміновую перспектыву”.

Гэта на словах. А на справе многія ўплывовыя еўрапейскія чыноўнікі лічаць, што вызвалення палітычных вязняў, вельмі кропкавага паслаблення дзеянасці незалежных СМИ і неаднаразовых голых дэкларацый аб змяненні дзеючага выбарчага заканадаўства дастаткова для таго, каб прадаставіць Беларусі статус “спецыяльна запрошанага” ў ПАСЕ (**нават і без удзелу беларускай апазіцыі!**), а таксама ўсур’ёз разглядаць перспектыву далучэння нашай краіны да вядомай еўрапейскай ініцыятывы “Усходнія партнёрства”.

Самае цікавае, што пры такім раскладзе, хутчэй за ўсё, не выйграе ніводны бок.

Аб'яднаная Еўропа, магчыма, прайграе таму, бо ў рэшце рэшт зразумее, што паступілася сваімі святymі прынцыпамі правоў чалавека і запрасіла да сябе, няхай пакуль і ў “спецыяльна запрошаным статусе” краіну, дзе гэтыя прынцыпы, мякка кажучы, не дамінуюць.

Беларускія ўлады, магчыма, прайграюць таму, што разлічваюць на хутчэйшае атрыман-

Дакладчык ПАСЕ па Беларусі
Андрэа Рыгоні ў чаканні...

не шматмільённых крэдытаў і інавацый ад інтэграцыі ў вядучыя еўрапейскія структуры. Але гэтыя крэдыты і інаваціі, як вядома, у першую чаргу ідуць у прадказальныя краіны, дзе правяць законы, а не “вышэшая воля” аднаго чалавека.

Вось такі няўцешны атрымліваецца папярэдні расклад.

Можа, еўрапейскай супольнасці сапраўды трэба дачакацца пэўных КАНКРЭТНЫХ праяў дэмакратызацыі Беларусі, каб ужо потым рабіць яе кіраўніцтву розныя прывабныя прапановы? Як бы два “Ч” (часова і частковая) аўтаматычна не сталі дўвумі “П” (пастаянна і поўнасцю)...

ДАРЕЧЫ

Наша краіна ўжо мела статус “спецыяльна запрошанага” ў ПАСЕ да сумна вядомага восеньскага рэферэндуму 1996 года, пасля якога парламент як заканадаўчая галіна ўлады стаціў большасць сваіх паўнамоцтваў.

На дадзены момант Беларусь з'яўляецца адзінай еўрапейскай краінай, якая не мае афіцыйных стасункаў з Парламенцкай Асамблеяй Савета Еўропы.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ.

БЕЛАРУСЫ СТАЛІ МЕНШ ЕСЦІ

Затое ў поўных судносінах з ажыятажным попытам, які заўсёды меў месца пе-ред чуткамі аб росце цэн і дэнамінацыі, народ затаварваўся цукрам і крупамі (рост склаў, адпаведна, 7 і 15%).

Канечнэ, можна сказаць, што снежань — месяц асаблівы, таму што напярэдадні Каляд і Новага года людзі купляюць больш прадуктаў, і парайёнанне тут выглядае не зусім карэктна. Але, аказваецца, адбылося значнае зняжэнне фізічных аўтамаў прададзенай ежы і ў парайёнанні са студзенем мінулага года.

Больш за ўсё скараціліся продажы

рыбы – амаль на 40% (аб'ём рэалізацыі рыбы раней складаў больш за 10 тыс. тон). На 28% упала рэалізацыя мясных прадуктаў – у студзені 2008 года было прададзена больш за 69 тыс. тон мяса і мясапрадуктаў. На 30% паменышліся аўтамаў продажу яек (у мінулом годзе іх было прададзена больш за 129 млн штук). Такое ж падзенне адзначана ў продажах алею. Больш было прададзена ў мінулом студзені і сыроў (падзенне ў гэтым годзе ў парайёнанні са студзенем мінулага года складае мінус 7%), масла жывёльнага (мінус 4,4%) і іншых груп харчовых тавараў.

Менш удалося рэалізацаць сметанковага масла (на 15%) і алею (на 13%), сыру (на 22%), макаронных вырабаў (на 36%).

I НАШЫМ, I ВАШЫМ

Знешняя палітыка Беларусі робіцца
шматвектарнай да неверагоднай ступені.

Днямі вызначыўся міністр замежных спраў Сяргей Мартынаў, які адначасова напрачоў вялікую будучыню так званай «саюзной» расійска-беларускай дзяржаве і не выключыў, што наша краіна ўвойдзе ў склад Еўрасаюза ды НАТО.

«Плюрализм у адной галаве – гэта шызафрэнія», – казаў коліс паст Навум Каржавін. Аднак няма падставаў лічыць міністра замежных спраў Беларусі псіхічна хворым. Відавочна, што афіцыйны Мінск папросту жадае максімальная заблытаць усіх сваіх партнераў, як на Захадзе, так і на Усходзе. Менавіта таму з'явілася супяречлівае інтэр'ю Мартынава нямецкай газете «Frankfurter Allgemeine Zeitung», некалькі цытатаў з якога мы прапануем вашай увазе.

ПРА “САЮЗНУЮ ДЗЯРЖАВУ”

“Саюз Расіі і Беларусі развіваецца пасляхова і ў яго ёсьць вялікая будучыня. Таму Расія пазычае нам гроши без якіхсь ці палітычных умоваў”

Натуральная, дабрачыннасць – гэта галоўная мэта дзеяніасці Крамля. А то, што ён даў Кіргізіі 2 мільярды долараў, а тая напрэдадні абвесціла, што зачыненне амерыканскую вайсковую базу – гэта праста супадзенне. І хай сабе ўся расейская прэса піша, што адной з умоваў крэдытавання Беларусі з'яўляецца

На прыхільнікаў НАТО ў нас глядзяць вачыма аманаўцаў

признанне незалежнасці Паўднёвай Асцii і Абхазii, а расійскі ж амбасадар прыспешвае з гэтым актам, нашае кіраўніцтва робіць выгляд, што такой гаворкі наогул не было.

ПРА ЕСІ НАТО

Пытанне: “Цi можа Беларусь калi-небудзь уваiсi ў ЕС цi нават НАТО?”

Адказ: “Этага, канешне ж, няма ў нашых сценах на аглядную перспектыву. Але часы могуць змяніцца”

Упершыню ў публічнай размове беларуская афіцыйная асoba не адрынула наогул магчымасць сяброўства ў НАТО, гэтым “агрэсіўным зверам, які сунецца да мяжаў блакітнаво-кай Беларусі” (карыстаючыся тэрміналогіяй БТ). Аднак незразумела: калі так званую “саюзную дзяржаву” чакае бліскучая будучыня, то наогул, як магчы-

ма гаварыць пра ўваходжанне Беларусі ў НАТО? Фліртуючы з Москвой (там справа ўжо амаль дайшла нават да “дзіцяці”: сумеснай сістэмы супрацьпаветранай абароны – супраць НАТО!), беларускія ўлады падміргаюць Захаду: маўляю, калі Крэмль будзе не надта шчодры, можам разгледзець і іншыя прапановы. Засталося толькі прапанаваць амерыканцам размісціць у Беларусі сваю сістэму супрацьракетнай абароны – і шматвектарнасць атрымаецца 100-працэнтная.

ПРА “ПАТРЭБЫ НАРОДА”

У Еўрасаюза ёсьць акрэслены набор чаканняў, якому мы ідзем насустрач: рэформа выбарчага заканадаўства і выкананне правой чалавека таксама адносяцца да іх. Нам не патрэбныя “аксамітнія”, “памаранчавая” цi якая-не-

будзь яшчэ рэвалюцыі. Наша краіна развіваецца эвалюцыйным шляхам. І фарсіраваць гэтае развіццё не могуць нi ЕС, нi ЗША, нi хтосьць іншы. Гэтыя пераутварэнні – рэакцыя нашага ўраду на тое, што неабходна грамадзтву. У 90-е гады нашай краіне была патрэбная моцная ўлада. У адваротным выпадку мы б падi ахвярай хаса пасля распаду Савецкага Саюза. Цяпер жа грамадзтву саспела для новага этапу”

Па-першое, цікава, што ўлады заўсёды лепш ведаюць, што ў дадзены момант патрэбна грамадству. Асабліва ж добра яны ведаюць, хто патрэбны беларусам у якасці кіраўніка. Адказ на гэтае пытанне заўсёды адзін і той жа.

І вось што цікава: пасля распаду СССР краіны Балты нейкім фантастычным чынам абышліся без “моцнай” (дакладней кажучы, аднаособнай) ўлады. І не тое, што не “падi ахвярай”, а жывуць сёння лепш за нас. Сярэдні заробак у суседняй Літве – каля 800 доллароў, а цэны шмат на што ніжэйшыя, чым у Беларусі. І як гэта ў іх атрымалася без “дарагога Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі”?

Гэтае пытанне Мартынаў далікатна абышоў, заўважыўшы толькі, што грамадства нібыта саспела для новага этапу. Але наўрад цi варты спадзявацца, што беларускія ўлады эвалюцыянуюць да демакратыі. Усё гэта гаворыцца з разлікам на тое, што прыемна чуць канкрэтнай аўдыторыі (гэтым разам – заходняй). І да реальных планаў кіраўніцтва Беларусі гэтыя заявы маюць ускоснае дачыненне.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

ДА МАНАПАЛІСТА НЕ ДАГРУКАЦЦА

бесперапынна, павялічана колькасць супрацоўнікаў, перагледжана іх зменнасць, праца ўзята пад кантроль кіраўніцтва філіяла.

Ды вось толькі гараджане як не маглі датэлефанавацца да аператараў, так і не могуць. Проблема застаецца. Цяпер замест звыклага голасу аўтаадказыка толькі кароткія гудкі — занята. Як, дарэчы, і іншыя дзесяткі нумароў — адны не адказваюць, іншыя таксама ўвесь час занятыя.

А падключыцца ў офісе — дык угугуле трэба цярпеннем і часам запасціся.

Пасля чатырох вечара тут чэргі па 20—30 чалавек, гадзіну трэба адсядзець

знатоўпам, каб за 15 хвілін аформіць дакументы. І прычына кожнаму відавочная — з 12 аператараў прыём вялі только сем. З іх толькі адзін мог вырашыць проблему атрымання тэлефоннага нумара. Астатніх супрацоўнікаў проста не было на працоўным месцы.

Няўко першым рэкламаваць свае новыя паслугі, кіраўніцтва не паклапацілася аб тым, што рабіць з натоўпам жадаючых? Бо ў другое месца людзі не пойдуть — іншых кампаній элементарна не існуе!

Калі ўжо і трываеце манаполію, дык паклапаціцеся хаця б пра абанентаў.

ПАВЕЛ РАМАНЧЫК.

ГЕНАДЗЬ ДАВЫДЗЬКА ГАТОВЫ ЎЗНАЧАЛІЦЬ МІНКУЛЬТ

У артыстычных колах ужо не першы тыдзень абмяркоўваюць мажлівага кандыдата на пасаду міністра культуры Беларусі. Калі верыць кулуарным размовам, цяперашняга міністра Уладзіміра Мацвейчука можа змяніць акцёр і депутат Палаты прадстаўнікоў Генадзь Давыдзька.

— Чуткі аб майі прызнаўчэнні міністрам культуры ходзяць ужо два гады, — даў свой каментарны інтэрнэт-газеце "Тут і цяпер" Генадзь Давыдзька. — Так, я даўно

Генадзь Давыдзька на дадзены момант толькі парламенттарый, але...

знаходжуся ў рэзерве на гэту пасаду, але ў цяперашні час я дзеючы депутат Палаты прадстаўнікоў. Калі да мяне паступіць афіцыйная прапанова ўзначаліць Міністэрства

культуры, з вялікім задавальненнем пагаджуся, бо ведаю, што трэба рабіць назгаданай пасадзе, хварэю за культуру, люблю яе. Але афіцыйных прапаноў пакуль не было...

ПОГЛЯД З БОКУ

ВАЛЕРЫЙ МАЗЫНСКИ:

"МІНІСТР ПАВІНЕН ХОЦЬ ШТАНЫ АДПРАСАВАЦЬ, КАЛІ НА СЦЭНУ ВЫХОДЗІЦЬ..."

Вядомы беларускі тэатральны рэжысёр Валерый Мазынскі добра ведае Генадзь Давыдзьку. Але лічыць, што яму не варта быць міністром культуры.

— Генадзь Давыдзька быў добрым артыстам, — выказвае сваю думку нашаму выданню Валерый Яўгенавіч. — І больш нічога пра яго сказаць не могу. У рэшце рэшт, якая мне розніца, хто будзе сядзець у крэсле міністра культуры — Давыдзька ці Мацвяйчук? На мой погляд, у беларускай культуре гэта нічога не зменіць, бо Давыдзька будзе рабіць тое, што яму скажуць. Калі ў яго і ёсць нейкі ідэі, то руکі ў яго, хутчэй за ўсё, будуть звязаны.

Дый за час свайго дэпутацтва Генадзь Давыдзька не прайвіў сябе як чалавек, які дбае пра беларускую, пра мову, пра нашы вечінай каштоўнасці. Я асабіста не чую, каб депутат Давыдзька выступіў з нейкай глабальнай ініцыятывай, якая паўплывала б на нацыянальную культуру. Такога не было. Былі толькі нейкія несур'ёзныя дробязі. Увогуле, хто б ні прыйшоў на гэту пасаду — ўсё будзе несур'ёзна.

Як я стаўлюся да дзеючага міністра культуры? Ён проста ніякі. Ён і не міністр нават. Тым больш не міністр культуры! Бо міністр павінен хоць штаны адпразаваць, калі на сцэну выходзіць...

Разумны чалавек на пасаду кіраўніка міністэрства культуры сёння не пойдзе. Культура ў Беларусі заўсёды была апошнім ці перадапошнім радком. Цяпер нават спорт вырваўся наперад, а культура... Відаць, чынавенства лічыць, што і без яе можна нормальна існаваць. Людзі ад культуры гэта разумеюць, пачынаюць задаваць непрыемныя пытанні, чым выклікаюць раздражненне з высокіх начальнікаў.

Але калі Давыдзька хоча быць міністром культуры, дык ня-хай ідзе. Ён ужо шмат чаго рабіў: і спектаклі ставіў, і законы пісаў. Хоча пакіраваць — няхай кіруе. Аднак мне здаецца, што гэта нічога не дадасць беларускай культуры, нічога не зменіць. Горш пры Давыдзьку таксама, мяркую, не стане. Ён ўсё ж такі

настырны і хваткі хлопец, але ўсё залежыць ад того, у які бок ён пачне хватаць...

СЯРГЕЙ ЗАКОННІКАЎ:

"Я МІНІСТРА КУЛЬТУРЫ БАЧЫЎ ТОЛЬКІ ПА ТЭЛЕБАЧАННІ..."

Вядомы беларускі пісьменнік, лаўрэат Дзяржпрэміі Сяргей Законнікаў кажа, што сапраўдным міністром культуры мог бы стаць беларускі пээт-класік, дыпламат Генадзь Бураўкін. Але яму трэба было прапанаваць гэту пасаду шмат гадоў таму.

— Генадзь Давыдзьку я ведаю даўно, некалькі разоў нават глядзеў перадачу "Белорусское времечко", вядучым якой ён з'яўляецца, — кажа "Тут і цяпер" Сяргей Іванавіч. — А цяперашняга міністра культуры я на ўласныя вочы ніколі не бачыў, толькі па тэлебачанні.

Які міністр культуры ўвогуле патрэбны Беларусі? Я зайдёды кажу: нічога не будзе, пакуль не зменіца ўлада. Пакуль не будзе перамен на самым версе, мы не зможам паправіць справы ні ў адной галіне, у тым ліку (а можа, і найбольш) у культурнай.

Міністр жа павінен быць, перш за ўсё, дасведчаным чалавекам. Усе міністры культуры, якія былі на маіх вачах, пачынаючы ад Юрыя Міхневіча, працавалі з пераменным поспехам, але і сярод іх не было вельмі яркай асобы.

Думаю, вельмі выразным міністром культуры мог бы быць Генадзь Мікалаевіч Бураўкін. Упэўнены на 100 працэнтаў, што ён для культуры Беларусі зрабіў бы тое, што трэба. Але сёння Бураўкін адмовіўся б ад такой прапановы, бо і час прайшоў, і ён у такім узросце, калі міністэрскую работу трэба не пачынаць, а завяршаць...

Сёння ты каго хочаш зрабі міністром, але ён ўсё роўна нічога не зменіць. Яшчэ раз кажу: трэба мяняць уладу. Але я не зайдрошуць таму, хто прыйдзе потым на пасаду не толькі міністра культуры, але і кіраўніка дзяржавы. Працаўцаў давядзеца, за-касашы рукавы...

ДАР'Я ПАУЛІЧ, спецыяльна для svabodaby.net.

ХТО ЁСЦЬ ХТО

Генадзь Давыдзька нарадзіўся 29 верасня 1955 года ў Віцебскай вобласці. Скончыў Далёкаўсходні педагогічны інстытут мастацтваў (акцёр тэатра і кіно), Беларускую дзяржаўную акадэмію мастацтваў (рэжысёр драмы).

Працаўаў у Арэнбургскім абласным драматычным тэатры імя М. Горкага, Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі імя В. Дуніна-Марцінкевіча.

Быў артыстам, рэжысёрам, гендырэктарам Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў.

Старшыня асацыяцыі грамадскіх аб'яднання "Беларуская канфедэрацыя творчых саюзаў".

Заслужаны артыст Беларусі, член праўлення Саюза тэатральных дзеячаў Беларусі.

Зараз на Беларускім тэлебачанні Генадзь Давыдзька вядзе шэраг праграм, у тым ліку — "Страсці па культуре".

“КАБ ДАЖЫЛІ ДА БЕЛАРУСІ, ПРА ЯКУЮ Я МАРЫЎ”

Памёр Валянцін Тарас

13 лютага, праз чатыры дні пасля адзначэння 79 дня народзінай, не стала ветэрана айчыннай літаратуры Валянціна Тараса. Паэт, празаік, перакладчык, журналіст, яго называлі апошнім з кагорты беларускіх літаратаў-франтавікоў. Чалавек, у чым жыцця пісці адлюстраваўся пакручасты лёс Беларусі XX стагоддзя, быў адным з сімвалу Саюза беларускіх пісьменнікаў і Беларускага ПЭН-цэнтра.

“Я ўжо ў такім узросце, калі не пра сябе думаю і не свайм марамі і жаданнямі заклапочаны, а сваіх дзяцей, свайго ўнука, каб іхнія мары здзейсніліся, — распавёў Валянцін Тарас 9 лютага на 79-я народзіны ў інтэрв'ю “Радыё Свабода”. — І перадусім, каб яны дажылі да той Беларусі, пра якую я заўсёды марыў і сёння, відома, мару, але баюся, што я ўжо па-сапраўднаму такім здаровымі маладымі вачыма яе не ўбачу. Той Беларусі, пра якую мы марым, Беларусі заможнай, вясёлай, непахмурнай краіны, Беларусі, дзе запануе нарэшце ва ўсіх куточках наша мова, расквітненне па-сапраўднаму наша культура”.

Валянцін Тарас нарадзіўся ў 1930 годзе ў Мінску ў сям'і мастака Яфіма Тараса. Падчас вайны падлеткам змагаўся з немцамі ў партызанах. Скончыў факультэт журналістыкі БДУ (1955), працаў у газэце “Звязда” (1955—1962). Нарэшце беспартыйнаму Тарасу паставілі ультыматум: альбо ўступаш у партыю, альбо сыходзіш. Ён напісаў заяву на звольненне. З 1964 па 1967 узначальваў аддзел прозы часопіса “Нёман”. За ўдзел у «справе Лідзіі Вакулоўскай» — пісьменніцы, на кватэры якой збраліся прагрэсіўная інтэлігэнцыя, яго выклікалі на дэптыты ў КДБ, звольнілі з працы і на 8 год забаранілі друкавацца ў Беларусі. Ён начаў супрацоўнічаць з маскоўскай “Юноштю”, але неўзабаве і туды прыйшоў данос з Мінска. Тады рэдактар часопіса Барыс Палявы выклікаў Тараса да сябе, параіўшы яму не размаўляць са знаёмымі і ўвесь час пісаць.

З пачаткам перабудовы Валянцін Тарас стаў у першых

шэрагах дэмакратычнага руху і беларускага адраджэння. Удзельнічаў у мітынгах, уваходзіў у Назіральныя рады Беларускага Фонду Сораса і Беларускага Хельсінскага камітэта, быў адным з утваральнікаў Беларускага ПЭН-цэнтра і Хартыі-97.

Вялікі гуманіст, ён меў шырокае жыццёвые кругагляд, не баяўся прызнаваць памылкі і ўвесь час рухаўся наперад. Гэтак, Тарас, чыя бабуля загінула ў мінскім гета, а дзед — у Асвенцыіме, заступаўся за тых, хто падчас акупацыі змушаны быў выжываць, працууючы на немцаў. Ён адкрыта казаў пра злачынствы партызанаў і галоўным у вайне лічыў “подзвіг беларускай вёскі, якую рабавалі немцы, паліцаі, партызаны...” Смелы чалавек, ён не баяўся заяўвіць у інтэрв'ю, што “Лукашэнка скраў у яго свята Дня вызвалення Мінска і называў яго Днём Незалежнасці”.

На рахунку Валянціна Тараса книгі паэзіі (“Две тетради”, “Пазыцыя”, “Колеры” і інш.), прозы (“Прощальные кости”, “Дань времени”), мемуараў (“На высре ўспамінаў”). Разам з Карласам Шэрманам ён пераклаў на рускую мову раман “Восень патрыярха” Габрыэля Гарсіі Маркеса. Менавіта Тарасу Быкаў даверыў перакласці на рускую мову сваю апошнюю книгу “Доўгая дарога дадому”.

“Адыходзяць апошнія нашы старэйшыя літараторы-франтавікі, пакаленне, якое выцягнула на сабе жахлівую вайну, якое не здрадзіла Саюзу пісьменнікаў, арганізаванаму яшчэ Коласам і Купалам, — сказаў “Тут і цяпер” пісьменнік Віктар Казько. — Ён да-

апошніх дзён вельмі актыўна займаўся грамадскай работай, бавіў час у ПЭН-цэнтры і іншых сустэрэчах. І эта прытым, што здароўе ў яго было не вельмі. Не думаю, што знойдзеца такі матар, якім быў Валянцін Тарас”.

Віктар Казько адзначае, што ёscь людзі, якія не мітусяцца, а проста робяць сваю справу, “ціхенька цягнуць літаратурны воз”. “На першы погляд здаецца, яго імя не так часта было на слыху, але ён цягнуў гэты воз вельмі годна. У “Звяздзе”, “Нёмане”, “Юношті”... Як публіцыст, паэт, пісьменнік... Разам з Шэрманам ім удалося немагчымае: надрукаваць у “Нёмане” пераклад “Восені патрыярха” у час засілля савецкіх патрыярхаў. Выбітнымі лічу і мемуары “На высре ўспамінаў”. Кніга чытавацца, як дакумент эпохі, і я паставіў бы яе ў адзін шэраг,

датны публіцыст, заўсёды адгукайся на найбольш вострыя проблемы жыцця і палітыкі, — распавёў нам **вядомы журналіст Сяргей Ваганаў**.

— Унікальнасць гэтай кагорты людзей, якія праішли вайну, — Адамовіч, Тарас, Быкаў, Дракаҳруст, Кіслік — у тым, што, нягледзячы на розніцу ва ўзросце, меру таленту, жыццёві і франтавы вопыт, яны згуртаваліся і разам пакінулі вельмі яркую старонку ў гісторыі Беларусі. Часам здаецца, каб не было аднаго з іх, не было бі астатніх...

Неяк так здарылася, што ў апошнія дні мы вельмі цесна супрацоўнічалі. Ён падрыхтаваў для “Народнай волі” ўрываў новых успамінаў, якія працягваў пісаць да апошняга. Мне давялося рыхтаваць іх да друку. Заўважыў цікавую рэч: да памяці аб вайне, якая зрабіла Тараса пісьменнікам,

Усебеларускі з'езд, Мінск, 29 ліпеня 2000 г.. В.Тарас – крайні справа

напрыклад, з Адамовічавымі “Я з вогненнай вёскі” і “Блакаднай кнігай”.

Мы яшчэ абавязкова адчуем гэту страту. Наша хвароба ў тым, што мы пачынаем цаніць людзей, калі іх ужо няма, і ўсе добрыя слова гаворым толькі наўздачон. Сіраце пісьменніцкі саюз, сірацеем усе мы”, — кажа літаратар.

“Гэтая асоба была вельмі значная для Беларусі першаперш тату, што ён быў вы-

дабавілася памяць аб сябрах, якія ўжо сышлі. І ён узяў на сябе абавязак дасказаць за іх тое, што яны самі не паспелі.

Мы размаўлялі за дзень да смерці. Ён жаліўся на сэрца...

15 лютага пасля паніхіды ў беларускім ПЭН-цэнтры Валянціна Тараса пахавалі на сталярных Паўночных могілках. У яго засталіся жонка Рэгіна, сын Віталь, унук Антош і праўнучка Вера.

ЯЗЭП ШЧАБЛОУСКИ.

З пазіцыі "ад зямлі" думкі пра крызіс. Крызіс няпросты і хутка не скончыцца. Тое, што беларускія гроши не прапалі ў амерыканскіх "пірамідах і рулетках" — станоўчы момант. Аднак фінансава-еканамічны крызіс ЗША аб'ектуна адаб'ецца на эканоміцы Беларусі ў выглядзе зніжэння аб'ёму беларускага экспарту. Такая ж тэндэнцыя будзе адзначацца на ёўрапейскім, расійскім і іншых напрамках. Памяншэнне аб'ёму выпуску прадукцыі, рост беспрацоўі і зніжэнне заробку — лагічны ланцужок. Калі амерыканскія аналітыкі параўноўваюць сучасны крызіс с дэпрысаціяй 1929 года, то аптымістычным можна лічыць прагноз аднаўлення амерыканскай эканомікі ў 2010 годзе. А для Беларусі гэты год будзе больш складаным, чым бягучы. Для 2009-га яшчэ есць пэўныя "падушкі бяспекі", яшчэ даюць крэдыты Расія, МВФ. У 2010 годзе прыйдзеца ўжо вяртаць крэдыты МВФ. Расія апыненца ў больш цяжкім становішчы. Стабфонд развеялі над статуяй Свабоды, цэны на энерганосьбіты абаваліся ў тро разы, а бюджет на 85% залежыць ад экспартнага складніка. Сітуацыя можа быць больш складанай, чым у 1988 годзе. Усе памятаюць, чым скончыўся крызіс у 1991 годзе. А наша эканоміка амаль на 50% залежыць ад расійскай. Не ўлічваць гэтага пры цяперашнім эканамічным раскладзе, па меншай меры, недальнабачна.

***

Ці трэба гаварыць пра цяперашні фінансавы крызіс у дэталях? Дастаткова нагадаць дэвальвацыю ў пачатку года. Калі нас пераконваюць, што гэтая мера накіравана на карысць беларускага экспарту, дык хто ж супраць? Можна было і на 100% дэвальваваць беларускі рубель, толькі адначасова неабходна было на такі ж працэкт павысіць заробкі, пенсіі, дапамогі і іншыя выплаты, грашовыя ўклады ў беларускіх рублях фізічных і юрыдычных асоб. У гэтым выпадку дэвальвацыя адбылася б за кошт граматнай фінансава-грашовай палітыкі адпаведных установ, а не за кошт усіх грамадзян Рэспублікі Беларусь. У адзін момант

МАЮЧЫ ПАДМУРАК, ПЕРААДОЛЕЕМ І КРЫЗІС!

Другая частка артыкула Валерыя Косткі, які быў кірауніком справамі Маладзечанскага гарвыканкама і памочнікам Генадзя Карпенкі, прысвечаная наступствам фінансавага крызісу ўвогуле і асабліва яго беларускай разнавіднасці.

Дагэтуль не ведаем – з дапамогай найперш якіх рэсурсаў і грошай – амерыканскіх, расійскіх ці беларускіх – трэба выходзіць з цяперашняга крызісу

улада пазбавіла грамадзян, без іх ведама і дазволу, 20,5% законна заробленых грошай, дзе б яны ні знаходзіліся — ва ўкладах ці ў кішэнях. Больш за тое, штомесяц кожны бюджетнік, пенсіянер і ветэран будуть недаатрымліваць па 20,5% раней вызначаных заробкаў і пенсій (у долараўым вылічэнні). І калі ў адносінах з контрактнікамі гэта з'яўляецца парушэннем контракта ў аднабаковым парадку з боку працадаўцы, то ў адносінах да пенсіянероў гэта частковая канфіскацыя тых грошай, якія яны зарабілі за 35—40 гадоў і ўякасці крэдыту кожны месяц перадавалі дзяржаве ў памеры 37% ад заробку. Пасля выхаду грамадзяніна на пенсію дзяржава павінна вяртаць гэты крэдыт. Пенсія — ужо заробленыя гроши грамадзяніна. Хто вельмі зацікавіўся гэтым пытаннем, можа ўзяць аловак у руку і падлічыць, ведаючы сярэднюю заработную плату, працэкт адлічэння, працягласць выплат і стаўку рэфінансавання, колкі грошай накопівае грамадзянін за час працы. А ведаючы пенсіённы ўзрост, сярэднюю працягласць жыцця і памер пенсіі, можна падлічыць, якая частка грошай з заробленых на пенсію дастаецца грамад-

зяніну, а якая — дзяржаве. Тады мы ўбачым і крызіс нашай пенсіённай сістэмы.

***

Я не фінансіст і не эканоміст і апісваю толькі тыя негатыўныя з'явы, якія бачу як звычайны селянін. Прафесіяналы, безумоўна, заўважаць усё ў дэталях. Але і без дэталёвага аналізу, ці можна называць эканоміку эфектыўнай, калі Беларусь спажывае 21 млрд кубаметраў газу, а Польшча, якая па насељніцтве ў 4 разы большая за нас, — 9 млрд кубаметраў з Расіі і 4 млрд з іншых краін? І кошт газу для Беларусі амаль у 3 разы танный, чым для Польшчы. Ад чвэрці да трэці бюджет папаўненца за кошт мытні. Эканамічная сістэма вельмі залежыць ад чыноўніцкага ўплыву, не зайседы кампетэнтнага. Складаная і заблытаная сістэма падаткаў і збораў, што таксама можна лічыць крызісам названай сістэмы.

І фінансы, і эканоміка жывуць па сваіх законах. Аб'ектыўных законах. Гэта значыць, што яны развіваюцца незалежна ад нашай свядомасці. І ніякі ўказы, дэкрэты і іншыя нарматыўныя прававыя акты на іх не ўпłyваюць. Законы эканомікі не ўспрымаюць

ні жорсткага адміністравання, ні гульняў ва ўсялякі "піраміды", усё гэта адступленне ад законаў, а значыць — шлях да крызісу.

У агульнай структуры крызісу ў Беларусі есць і наш родны, беларускі складнік. Прычым крызіс сістэмны і цягнецца не адзін год. І калі на аб'ектыўныя фактары мы ўпłyваюць не ў стане, то паўдзейніцацца на нашы беларускія суб'ектыўныя фактары, калі на тое будзе воля і розум, мы якраз маглі б.

***

Каб мінімізаваць наступствы аб'ектыўных і суб'ектыўных фактараў сусветнага фінансава-еканамічнага крызісу ў Беларусі, каб не давесці яго да сацыяльнага крызісу і не даць разбушавацца эмоцыям, трэба знайсці і признаць тыя "хваробы і іх прычины", якія перашкаджаюць нашаму грамадскому арганізму нармальная развівацца, і канкрэтна вызначыцца з методыкай іх лячэння. Крызіс лягчэй пераадольваецца не толькі са здаровым арганізмам, але і аўяднаўшы намаганні. Для гэтага патрэбны базісныя апоры, моцны нацыянальны падмурок. Ён ёсць. У 1991 годзе, калі сувэрэнітэт і незалежнасць нечакана зваліся на нашы галовы, палітыкі адразу кінуліся будаваць дах і сцены (палітычную надбудову) і забыліся пра падмурок, які павінен аўядноўваць і быць надзейным. Зыходзім з таго, што народ, улада і апазіція такія, якія ёсць. Разумеем, што стары наш дом можа не вытрымазі хваль крызісу, а стыхія эмоций наогул разаб'е яго ўшчэнт, таму і пачынаем будаваць свой новы нацыянальны будынак па ўсіх законах будаўніцтва і ў нацыянальных традыцыях, а не абы як.

УЛАДЗІМІР НЯКЛЯЕЎ: “ЖАНЧЫНА — ІСТОТА З ВЕЛЬМІ ТОНКІМІ РЭЦЭПТАРАМІ”

— Ці верыце вы ў лёсаноснасць імёнаў?

Зміцер Вайцюшкевіч: У штодзённым жыцці, канешне, імя мае значэнне, асабліва калі нараджаецца дзіця, ці пішацца верш, ці выдаецца кніжка, гэта вельмі важна. Я, да прыкладу, вельмі “расстроены” ў тым сэнсе, што маю аж тры іпастасі: я — Зміцер, у “Палацы” быў Фёдарам, зараз я Тодар. Гэта, спадзяюся, дапамагае мне ў майданінні быць усюды.

Уладзімір Някляеў: Мне ж здаецца, што для мужчын імя не мае ўжо такога значэння. А на жанчыну ўсё значна больш упльывае, бо яна ж істота з больш тонкімі рэцэптарамі. І імя для яе мае вялікае значэнне. Кожнага разу яна — нечаканы сусвет, незалежна ад того, як ён называецца. А што да творчасці, то магу сказаць пра кнігі: чым лепшай кніжка, тым лепшае яна выбірае сабе імя.

— Ёсьць нейкія жаночыя імёны, якія адыгралі важную роль ў Вашым жыцці, здзівілі Вас?

Уладзімір Някляеў: Безумоўна, на жаночае імя звяртавеш увагу, асабліва калі на вуліцы хтосьці гукне, напрыклад, “Макрына!”. Абавязкова азірнешся: што там за Макрына? Найбольш здзівіла мяне імя Семіраміда, якое я пачуў на

шклозаводзе ў італьянскай Венецыі. Да таго ж яна аказалася дачкой гаспадара гэтага завода цудаў. І вось тады я зразумеў, чаму адзін з цудаў свету называецца “вісячыя сады Семіраміды”. Але гэта не азначае, што Мар’я ці Дар’я могуць здзівіць ці ўзрайіць менш.

— **Зміцер, а ў Вас ёсьць нейкія стэрэатыпы ў адносінах да жанчын — уладальніц пэўных імёнаў, напрыклад, Таццяны — такія і такія, а Мілы — іншыя?**

Зміцер Вайцюшкевіч: Для мяне цікавае імя Вераніка, а таксама імя Алена, бо ўладальніца гэтага імя мела значэнне для мяне. Мае для мяне значэнне імя Кася і шмат яшчэ якіх імёнаў. Яшчэ ведаю, што

ў Польшчы ўсе Касі, іх там так многа, што касой не скосіш. Маючи пэўны досвед адносін з Кацярынай, я, канешне, працыраваў яго на ўсіх астатніх. З гэтай нагоды адзін мой польскі сябра сказаў: “Кожны мужчына ў сваім жыцці мусіць мець Касю, а ўжо пасля ўсё будзе нормальна”.

— **А ў Вашай творчасці якія жаночыя імёны сустракаюцца?**

Зміцер Вайцюшкевіч: У мaim апошнім альбоме ёсьць песня пра Святлану, да таго было шмат народных песень, у якіх той ці іншай рыфмай сустракаліся Ганначкі, Галечкі, Касечкі. Не адзін мой альбом быў прысвечаны пэўнаму жаночаму імені.

Уладзімір Някляеў: Беларускія жанчыны — самыя наўгяды, з імі прасцей за ўсё. Калі ты ёй дасі хоць трошкі з таго, чаго яна чакае, — усё, яна твая. Некалі ў мяне з “Песнярамі” была песня з імем Марына. Мы яе напісалі, адрэпеціравалі, але не спявалі і запісаў не было. І тут перад канцэртам я знаёмлюся з дзячынай, якую завуць Марынка. Я раблю выгляд, што праста адзе “выпаў”, і кажу, што зараз пайду і з “Песнярамі” напішу для яе песню. Прайшло мо хвілін 12—15, за гэты час не тое што песню, а і трывялыя ноты не напішаш, а ўжо на сцэне музыкі спяваюць: “Марына, Марына, како ж ты там чубіш, како ж ты там любіш...” А мая-та Марынка паверыла! Я гляджу ў залу — сядзіць, ве-рыць.

— **І яшчэ адно пытанне: пра Вашу запаветную мару. Якая яна?**

Уладзімір Някляеў: Мая мара — папярэдне ўгадаць імя, якому будзе нададзены тытул “Жаночае імя Беларусі”, і напісаць тэкст, каб пасля не перажываць.

Зміцер Вайцюшкевіч: Ну, а я музычку мару напісаць да песні-прысвячэння Жаночаму імені Беларусі.

Твар Беларусі ў выглядзе Ірыны Дарафеевай ў нас ёсьць. Застаўся знойдзі Жаночае імя Беларусі.

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**